

Sygn. akt VIII U 1056/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2015 roku w Lublinie

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do renty z tytułu choroby zawodowej i z ogólnego stanu zdrowia

na dalszy okres

na skutek odwołań E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 31 maja 2010 roku znak I (...)

z dnia 14 grudnia 2010 roku znak (...)/01

oddala odwołania.

Sygn. akt VIII U 1056/14

UZASADNIENIE

Decyzją dnia 31 maja 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił E. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, zaś decyzją z dnia 14 grudnia 2010r. odmówił mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. U uzasadnieniach decyzji organ rentowy podnosił, iż badająca wnioskodawcę Komisja Lekarska ZUS nie uznała go za osobę niezdolną do pracy w związku z chorobą zawodową, ani z ogólnego stanu zdrowia (decyzje, k. 59 ,65 t. IV akt rentowych).

W odwołaniach od tych decyzji wnioskodawca kwestionował ich trafność i podnosił, że orzeczeniem PIP z dnia 1 października 2002r. stwierdzono u niego chorobę zawodową – zapalenie okołostawowe prawego barku z następowym uszkodzeniem ścięgna głowy długiej mięśnia dwugłowego ramienia, w związku z którą odczuwa narastające dolegliwości bólowe, podlega specjalistycznemu leczeniu ortopedycznemu i neurologicznemu i nie może wykonywać dotychczasowej pracy (odwołania k. 3-5, 46-47 a.s.).

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wnosił o ich oddalenie podnosząc argumentację jak w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji (odpowiedzi na odwołania k. 10-11, 48-48v a.s.).

Rozpoznając sprawę po raz pierwszy Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z dnia 10 grudnia 2013r. wydanym w sprawie VIII U 64/12 oddalił odwołania wnioskodawcy od wskazanych decyzji organu rentowego (wyrok k. 211 a.s.).

Podstawą rozstrzygnięcia były sporządzone w sprawie opinie biegłych sądowych: z dnia 23 marca 2011r. i 29 sierpnia 2011r. (chirurg ogólny dr W. Ż., neurolog dr B. C., ortopeda dr M. G. – k. 63-64, 83-84 a.s.), z dnia 7 listopada 2011r. (chirurg naczyniowy dr W. K. i ortopeda dr Z. T. k. 104 a.s.), z dnia 9 lutego 2012r. (neurolog dr T. G. k. 117 a.s.), z dnia 19 marca 2012r., 10 maja 2012r. i 21 maja 2012r., 10 grudnia 2013r. (lekarz medycyny pracy dr L. M. k. 124, 129, 135, 210v a.s.), z dnia 19 listopada 2012r. (neurolog dr T. H. i chirurg naczyniowy dr W. K. k. 155 a.s.), z dnia 4 lutego 2013r. (lekarz medycyny pracy dr A. J. k. 164-165 a.s.), z dnia 30 czerwca 2013r. (ortopeda dr R. K. k. 193-194 a.s.), w których biegli nie stwierdzili występowania u skarżącego niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia i w związku z chorobą zawodową.

Na skutek apelacji odwołującego się (apelacja k. 228 – 232 a.s.) od wskazanego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2014r. wydanym w sprawie III AUa 180/14 uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością - tj. rozprawą w z dnia 10 grudnia 2013r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (wyrok k. 253 a.s.).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że w przedmiotowej sprawie doszło do nieważności postępowania. Nie wypowiadając się odnośnie kwestii prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz słuszności lub bezzasadności zarzutów apelacji stwierdził, że nieważność postępowania wystąpiła w zakresie objętym rozprawą sądową z dnia 10 grudnia 2013r., bezpośrednio poprzedzającą wydanie wyroku w sprawie. Powołując się na przepis art. 379 pkt 5 kpc Sąd Apelacyjny wskazał, że nieważność postępowania zachodzi wówczas gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Pobawienie takie występuje gdy z powodu wadliwych czynności Sądu lub strony przeciwnej strona nie może brać i nie bierze udziału w sprawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego sytuacja taka wystąpiła w przedmiotowej sprawie, gdyż zarządzeniem z dnia 26 lipca 2013r. Sąd Rejonowy wyznaczył termin rozprawy na dzień 10 grudnia 2013r. i jednocześnie nakazał doręczenie wnioskodawcy i pełnomocnikowi pozwanego jedynie odpisów opinii biegłego ortopedy z dnia 30 czerwca 2013r., zaś zaniechał doręczenia stronom odpisów opinii biegłych neurologa i chirurgii naczyń z dnia 19 listopada 2012r. i biegłego z zakresu medycyny pracy z dnia 4 lutego 2013r. Na termin rozprawy w dniu 10 grudnia 2013r., na którym Sąd zamknął rozprawę i wydał wyrok w sprawie, nie stawili się wnioskodawca i nie był on wezwany do osobistego stawiennictwa. Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2010r. (I UK 336/09 LEX nr 602208), w którym Sąd ten wskazał, że bez wyjaśnienia czy strona otrzymała odpis opinii biegłego nie jest możliwe zamknięcie rozprawy i wydanie wyroku. Pozbawienie strony możliwości wypowiedzenia się co do przeprowadzonego przez Sąd dowodu oznacza takie naruszenie zasad postępowania, które musi być ocenione jako pozbawienie możliwości obrony jej praw, prowadząc do nieważności postępowania. Sąd Apelacyjny stwierdził również, iż Sąd Okręgowy dopuścił się także i innego uchybienia procesowego polegającego na tym, że dopuścił dowód z opinii łącznej biegłych lekarzy, tj. neurologa, chirurga naczyniowego, ortopedy i medycyny pracy, natomiast biegli złożyli opinie cząstkowe, które mogą być niemiarodajne do rozpoznania sprawy. Zatem Sąd odwoławczy uchylił wyrok, zniósł postępowanie w zakresie objętym rozprawą z dnia 10 grudnia 2013r. i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny wskazał, że w toku dalszego postępowania Sąd Okręgowy winien doręczyć wnioskodawcy odpisy opinii biegłych neurologa i chirurgii naczyń z dnia 19 listopada 2012., a także biegłego z zakresu medycyny pracy z dnia 4 lutego 2013r., rozważyć - mając na uwadze charakter schorzeń skarżącego - potrzebę sporządzenia przez powyższych biegłych oraz biegłego z zakresu ortopedii łącznej opinii w sprawie. Czynności tych Sąd winien dokonać z uwzględnieniem ustawowych uprawnień stron do możliwości obrony swoich praw (k. 255-261 a.s.).

Wnioskodawca E. S. urodził się (...)Ma wykształcenie zasadnicze zawodowe- w tym zakresie kształcił się w zawodzie spawacza i montera instalacji sanitarnych.Po ukończeniu szkoły pracował jako spawacz i monter instalacji.Następnie pracował jako konserwator w spółdzielni mieszkaniowej, potem zaś w zakładzie remontowym przy wymianie grzejników., pracował ostatnio jako ślusarz-spawacz.Równolegle do wykonywanych prac hydraulika, montera

instalacji sanitarnych wnioskodawca pracował też jako stolarz, ukończył kurs stolarki. Obecnie pobiera emeryturę (zeznania wnioskodawcy k. 281v-282,315v.) W toku dalszego postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy E. S. wskazał, że nie zgadza się z treścią doręczonych mu opinii z dnia 19 listopada 2013r. oraz 4 lutego 2013r, wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii łącznej innych biegłych na okoliczność jego niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową i z ogólnego stanu zdrowia. Podał, że cierpi na chorobę wibracyjną oraz że prawdopodobnie jest to to samo co zapalenie okołostawowe prawego barku z następowym uszkodzeniem ścięgna głowy długiej, czyli chorobą zawodową. Podniósł, iż choroba zawodowa objawia się pieczeniem, bólem prawego barku, nadto skarżący ma już lewy bark również nadwreżony, gdyż oszczędzał prawy w czasie pracy. Dodał również, iż ma także chory kręgosłup szyjny i złe przepływy krwi (k. 281v a.s.).

Sąd Okręgowy, uwzględniając jego wnioski, dopuścił dowód z opinii innych biegłych lekarzy, zlecając im wypowiedzenie się odnośnie niezdolności wnioskodawcy do pracy, w tym w związku z chorobą zawodową, w uwzględnieniu powoływanej przez niego choroby wibracyjnej, przy uwzględnieniu jego kwalifikacji zawodowych. W opinii z dnia 17 listopada 2014r. biegli: chirurg ogólny i urazowy dr J. S., neurolog dr A. S. i specjalista medycyny pracy dr K. Z. rozpoznali u odwołującego się: zapalenie okołostawowe prawego barku – chorobą zawodową, zmiany zwyrodnieniowe barku prawego, zerwanie ścięgna głowy długiej mięśnia dwugłowego ramienia prawego, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego bez objawów ubytkowych i korzeniowych, zespół Raynauda, przepuklinę pępkową i nadciśnienie tętnicze w wywiadzie i stwierdzili, że opiniowany jest zdolny do wykonywania pracy. W uzasadnieniu opinii biegli przeanalizowali dotychczasowy przebieg pracy zawodowej skarżącego z odniesieniem się do występujących w trakcie zatrudnienia dolegliwości i schorzeń, a także okoliczności rozpoznania u niego choroby zawodowej. Wskazali, że aktualnie nie ma podstaw do stwierdzenia występowania u niego niezdolności do pracy, zarówno z ogólnego stanu zdrowia, jak też z powodu choroby zawodowej. Podali, iż pobieranie renty było związane dotychczas z występującymi schorzeniami narządu ruchu, także z uwagi na nadciśnienie tętnicze ze zmianami na dnie oka oraz zaćmą obu oczu. Wskazali, iż aktualnie kręgosłup badanego nie daje objawów korzeniowych ani ubytkowych, jego ruchomość jest dobra, również dotychczas opiniujący biegli nie stwierdzili żadnych patologii odnośnie kręgosłupa skarżącego. Biegli podkreślili, iż w trakcie pobierania świadczenia rentowego z tytułu częściowej niezdolności do pracy odwołujący się pracował zgodnie z posiadanym wykształceniem. Aktualnie stan funkcjonalny kręgosłupa, deficyt wyprostu łokcia prawego (około 10 stopni) czy też nadciśnienie tętnicze (bez istotnych powikłań narządowych ani przyjmowania leków hipotensyjnych) nie stanowią przeciwwskazań do pracy w zawodzie hydraulika i nie dają podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy.

Odnosząc się do stwierdzonej choroby zawodowej u opiniowanego biegli wskazali, iż samo jej występowanie nie oznacza automatycznie występowania niezdolności do pracy, gdyż decydujący jest zawsze wpływ schorzenia na funkcjonowanie, wydolność i stan czynnościowy - w tym wypadku układu kostno-stawowego. Biegli wskazali, iż w dniu badania występowało jedynie 10 stopniowe ograniczenie rotacji wewnętrznej w obrębie barku, co nie upośledza w znaczący sposób zdolności do pracy w charakterze hydraulika. W ocenie biegłych opiniowany może pracować jako hydraulik przy drobnych pracach naprawczych, wykonywaniu przyłączy itp., w ramach działalności usługowej dla ludności, nadto może podjąć prace jako sprzedawca w sklepie z takim asortymentem lub też pracować jako monter instalacji c.o., instalacji gazowych, spawacz.

Odnosząc się do orzeczenia Instytutu Medycyny Pracy w Ł. z dnia 5 września 2002r. lekarze specjaliści stwierdzili, iż wykluczało ono występowanie u badanego zespołu wibracyjnego, a zostało wydane 3 miesiące przed zakończeniem wykonywania przez niego działalności gospodarczej. Badany rozpoczął leczenie naczyniowe dopiero w 2010r. Biegli wskazali, iż w świetle obowiązujących przepisów dotyczących chorób zawodowych wykluczone jest rozpoznanie hipotetycznego zespołu wibracyjnego po upływie 12 lat od ustania zatrudnienia.

Podsumowując biegli wskazali, iż żadne z występujących u skarżącego schorzeń nie daje podstaw do stwierdzenia niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia czy też w związku z chorobą zawodową (opinia k. 290-292 a.s.).

W opinii z dnia 10 marca 2015r. biegły chirurg naczyniowy dr P. J. stwierdził u skarżącego w wywiadzie zaburzenia naczynioruchowe kończyn górnych (objaw Raynaud) i nie stwierdził występowania niezdolności do pracy z przyczyn

naczyniowych. Biegły wyjaśnił, iż zaburzenia naczynioruchowe o typie zespołu Raynaud polegają na nieprawidłowym przepływie krwi przez drobne naczynia krwionośne palców rąk i stóp, powodowanym przez okresowy skurcz tętnic, który doprowadza do niedokrwienia palców, a w skrajnych przypadkach – do owrzodzeń troficznych i martwicy palców. Podał, iż najczęstszą przyczyną tego schorzenia jest drażnienie nerwów rdzeniowych w otworach międzykręgowych części szyjnej kręgosłupa wskutek zmian zwyrodnieniowo – dyskopatycznych występujących u tych chorych. Odnosząc się do opinii biegłego neurologa z dnia 17 listopada 2014r. biegły wskazał, iż wówczas opiniujący lekarz rozpoznał u skarżącego zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego i taka jest przyczyna tych dolegliwości u E. S.. Równocześnie jednak podał, że schorzenie to ma u opiniowanego łagodny przebieg, nie wymagało hospitalizacji, interwencji chirurga czy intensywnego leczenia. Nadto, w badaniu nie stwierdzono żadnych patologicznych odchyień mogących sugerować uszkodzenie układu naczyniowego kończyn górnych, które miałyby wpływ na ukrwienie rąk. Wskazał, iż zarówno stwierdzone schorzenie samodzielnie, ani też w połączeniu z innymi nie wpływa na zdolność do pracy badanego (opinia k. 305 a.s.).

Do powyższych opinii skarżący zgłosił zastrzeżenia wskazując, iż jego stan zdrowia nie powala mu na wykonywanie pracy. Wskazał, iż niezrozumiałym dla niego jest z jednej strony stwierdzenie licznych schorzeń przez biegłych, a z drugiej – zdolności do pracy. Wniósł o dopuszczenie dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłych sądowych (k. 315 a.s.).

Sąd nie uwzględnił złożonego wniosku dowodowego uznając, iż stan zdrowia skarżącego został już oceniony w sposób bardzo szczegółowy.

Zdaniem Sądu, analiza sporządzonych w sprawie opinii pozwoliła na uzyskanie wiadomości specjalnych niezbędnych do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.09.1999 r., II UKN 96/99).

Wskazane opinie biegłych, zarówno sporządzone w dniach 19 listopada 2012r. i 4 lutego 2013r, jak też opinie biegłych z dnia 17 listopada 2014r. i 10 marca 2015r. są ze sobą zbieżne, zostały sporządzone przez niekwestionowanych specjalistów z zakresu schorzeń występujących u wnioskodawcy. Biegli dokonali oceny stanu zdrowia skarżącego w kontekście jego zdolności do pracy zarówno z ogólnego stanu zdrowia, jak również w związku z chorobą zawodową w sposób kompleksowy oraz w sposób jasny, precyzyjny i wyczerpujący uzasadnili swoją ocenę. Opinie nie zawierały żadnych sprzeczności, były jasne, spójne, rzetelne i wyczerpujące, a wnioski płynące z analizy ich treści jasne i poparte przekonującą argumentacją.

Zwrócić należy również uwagę na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2007 r. (III UK 130/06, OSNP 2008/7-8/113, Lex 368973), zgodnie z którym „Opinia biegłych dostarcza sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia i związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia lub jej braku. Sąd nie może - wbrew opinii biegłych - oprzeć ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu”. Sąd orzekający to stanowisko w pełni podziela.

Sąd Okręgowy obdarzył również wiarą dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach niniejszego postępowania. Ich treść, forma oraz fakt sporządzenia przez uprawnione podmioty nie budziła wątpliwości Sądu oraz nie była kwestionowana przez strony. Na wiarę zasługiwały także zeznania skarżącego, potwierdzające posiadane przez niego wykształcenie i kwalifikacje zawodowe.

Odwołania nie są zasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 167 poz. 1322, ze zm.) wynika, że ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 oraz art. 58 o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy do ustalenia wysokości tych świadczeń, ich wypłaty oraz w innych sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do art. 17 ust. 2 ustawy, świadczenia, o których mowa w ust. 1 przysługują niezależnie od długości okresu ubezpieczenia wypadkowego oraz bez względu na datę powstania niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 i 7 ustawy albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z treścią art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Natomiast z przepisu art. 58 ust. 2 wynika, że okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Jak stanowi art. 59 ust. 1 ustawy, osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje:

- 1) renta stała – jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta okresowa – jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Orzekając na podstawie uwzględnionych opinii biegłych specjalistów Sąd Okręgowy uznał, iż stan zdrowia wnioskodawcy istotnie jest związany z występowaniem u niego wielu dolegliwości, jednakże ich charakter oraz stopień nasilenia aktualnie nie powoduje występowania u niego niezdolności do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, zarówno z ogólnego stanu zdrowia, jak też w związku z chorobą zawodową. W związku z tym zaskarżone decyzje organu rentowego są prawidłowe, zaś odwołania wnioskodawcy podlegają oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie wyżej cytowanych przepisów oraz treści art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji wyroku.